

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI

DEPARTAMENT KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Warszawa, 18 marca 2021 r.

DKO-WOKO.053.3.2021.AAK

Sz. P.

Szanowna Pani,

odpowiadając na petycję o sygnaturze własnej uprzejmie informuję, co następuje.

1. Rodzic ma pełne prawo do decydowania o edukacji swoich dzieci, stąd też tylko do rodziców należy decyzja dotycząca wyboru szkoły, w której ich dziecko będzie realizowało obowiązek szkolny. Dzieci objęte obowiązkiem szkolnym mają zagwarantowane miejsce w szkole obwodowej, wyznaczonej na podstawie miejsca zamieszkania takiego dziecka. Dyrektor szkoły obwodowej nie może odmówić przyjęcia dziecka z obwodu. Dyrektor szkoły nieobwodowej przyjmuje dzieci spoza obwodu w zależności od wolnych miejsc. O przyjęciu dziecka do publicznej szkoły podstawowej w trakcie roku szkolnego decyduje dyrektor szkoły, z wyjątkiem przypadków przyjęcia dzieci i młodzieży zamieszkałych w obwodzie publicznej szkoły podstawowej, które są przyjmowane z urzędu¹.

Nie można zakazać rodzicom wyboru szkoły i wskazać ogólnie tylko jedną szkołę, do której dziecko ma uczęszczać. Postulowany zapis byłby sprzeczny z art. 70 ust. 3 Konstytucji RP², w myśl którego rodzice mają wolność wyboru dla swoich dzieci szkół innych niż publiczne. Obywatele i instytucje mają prawo zakładania szkół podstawowych, ponadpodstawowych i wyższych oraz zakładów wychowawczych. Warunki zakładania i działalności szkół niepublicznych oraz udziału władz publicznych w ich finansowaniu, a także zasady nadzoru pedagogicznego nad szkołami i zakładami wychowawczymi, określa ustawa. Dodatkowo, zgodnie z art. 95 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego³ władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw. O istotnych sprawach dziecka

¹ Art. 130 ust.2 cyt. ustawy – Prawo oświatowe.

² Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja RP (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483).

³ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359).

rodzice rozstrzygają wspólnie – w braku porozumienia między nimi rozstrzyga sąd opiekuńczy⁴.

Analogicznie sytuacja kształtuje się w przypadku wychowania przedszkolnego, gdzie rodzice podejmują decyzję o miejscu realizacji wychowania przedszkolnego lub obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego. Przedszkoli, w przeciwieństwie do szkół obwodowych, nie dotyczy tzw. rejonizacja. Postępowanie rekrutacyjne do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, publicznych innych form wychowania przedszkolnego jest przeprowadzane w oparciu o zasadę powszechnej dostępności⁵. Wybór miejsca realizacji edukacji pozostaje w kompetencjach rodziców. Obowiązkiem gminy jest w pierwszej kolejności zapewnić wychowanie przedszkolne dzieciom zamieszkałym na terenie gminy⁶. Przepisy ustawy Prawo oświatowe regulują również kwestie przyjmowania dzieci spoza gminy. Zgodnie z art. 131 ust 7 ww. ustawy kandydaci zamieszkali poza obszarem danej gminy mogą być przyjęci do publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w publicznej szkole podstawowej lub publicznej innej formy wychowania przedszkolnego na terenie tej gminy, jeżeli po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego, dana gmina nadal dysponuje wolnymi miejscami w tym przedszkolu, tym oddziale przedszkolnym w publicznej szkole podstawowej lub tej innej formie wychowania przedszkolnego. W przypadku większej liczby kandydatów zamieszkałych poza obszarem danej gminy przeprowadza się postępowanie rekrutacyjne.

2. Organizacja pracy szkoły uregulowana jest przepisami ustawy. Rozstrzygnięcia w zakresie zagadnień wskazanych w postulacie podejmuje dyrektor szkoły oraz organ prowadzący szkołę. O liczbie oddziałów w szkole decyduje dyrektor szkoły, planując organizację pracy szkoły w ramach arkusza organizacji szkoły na dany rok szkolny⁷. Arkusz organizacji jest jednym z podstawowych dokumentów określających funkcjonowanie szkoły. Zgodnie z art. 110 ustawy - Prawo oświatowe, arkusz organizacji szkoły lub przedszkola opracowuje dyrektor szkoły lub przedszkola, natomiast organ prowadzący zatwierdza arkusz organizacji po zasięgnięciu opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Ustawodawca wskazał dyrektora szkoły jako osobę odpowiedzialną za jego przygotowanie pod względem merytorycznym, finansowym, organizacyjnym i administracyjnym. Zgodnie z przepisami § 17 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli⁸, arkusz organizacji szkoły określa, między innymi: liczbę nauczycieli ogółem, kwalifikacje poszczególnych nauczycieli oraz rodzaj prowadzonych przez nich zajęć i liczbę godzin tych zajęć, liczbę pracowników administracji i obsługi, liczbę pracowników ogółem, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze, liczbę oddziałów poszczególnych klas, liczbę uczniów

⁴ Art. 97 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

⁵ Art. 13 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy

⁶ Zgodnie z art. 131 ust. 1 ww. ustawy.

⁷ Art. 110 ust. 2 ustawy – Prawo oświatowe.

⁸ Dz.U. z 2019 r. poz. 502.

w poszczególnych oddziałach. Arkusz określa dla poszczególnych oddziałów między innymi: tygodniowy wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w tym godzin zajęć prowadzonych w grupach, tygodniowy wymiar i przeznaczenie godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, ogólną liczbę godzin pracy finansowanych ze środków przydzielonych przez organ prowadzący szkołę. Należy mieć na uwadze, że wszelkie decyzje dotyczące organizacji pracy szkoły, jak np. zmiana liczby oddziałów pociągają za sobą konsekwencje kadrowe, organizacyjne i finansowe, dlatego dyrektor szkoły jest organem decyzyjnym w tej kwestii.

Kwestie dotyczące remontów, w tym rozbudowy budynku szkolnego należą do organu prowadzącego szkołę. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo oświatowe organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność. Do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy w szczególności:

- 1) zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki;
- 2) zapewnienie warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym;
- 3) wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie;
- 4) zapewnienie obsługi administracyjnej, w tym prawnej, obsługi finansowej, w tym w zakresie wykonywania czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁹, i obsługi organizacyjnej szkoły lub placówki;
- 5) wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych;
- 6) wykonywanie czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w stosunku do dyrektora szkoły lub placówki;
- 7) przekazanie do szkół dla dzieci i młodzieży oraz placówek, o których mowa w art. 2 pkt 7, z wyjątkiem szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne, informacji o podmiotach wykonujących działalność leczniczą udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia stomatologicznego dla dzieci i młodzieży, finansowanych ze środków publicznych.

Organ prowadzący szkołę sprawuje nadzór nad jej działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych. W wymienionym zakresie nadzorowi podlega m.in. przestrzeganie przepisów dotyczących organizacji pracy szkoły¹⁰.

3. Postulat nie jest zasadny, ponieważ – analogicznie jak w przypadku pierwszego postulatu – wdrożenie takiego rozwiązania byłoby sprzeczne

⁹ (Dz.U. z 2019 r. poz. 351, 1495, 1571, 1655 i 1680 oraz z 2020 r. poz. 568).

¹⁰ Art. 57 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 cyt. ustawy – Prawo oświatowe.

z Konstytucją RP. W świetle przywołanych wyżej przepisów prawa, jedynie rodzice mają prawo do decydowania o swoim dziecku, o ile prawo to nie zostanie im ograniczone lub nie zostaną go pozbawieni. Stanowisko takie podzielił Naczelny Sąd Administracyjny¹¹. W związku z tym, wybór szkoły, w której uczniowie niepełnosprawni¹² będą kontynuować naukę – należy do rodziców ucznia, nie gminy. Jednocześnie przepisy art. 39 ust. 4 i art. 39a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe¹³ umożliwiają gminom wywiązanie się z obowiązku:

- a) zapewnienia uczniom niepełnosprawnym, których kształcenie i wychowanie odbywa się na podstawie art. 127 tej ustawy, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu m.in. do najbliższej szkoły podstawowej oraz do najbliższej szkoły ponadpodstawowej;
- b) zwrotu rodzicom kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów oraz rodziców, jeśli sami go zapewniają.

Przepisy prawa oświatowego nie naruszają również prawa uczniów niepełnosprawnych do edukacji włączającej, wynikającej z realizowania przez Polskę postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych¹⁴, w szczególności w odniesieniu do artykułu 24 Konwencji, który zobowiązuje Państwa Strony do zapewnienia edukacji włączającej na wszystkich szczeblach kształcenia.

Jednocześnie warto w tym miejscu podkreślić stanowisko prezentowane w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego w kwestii stosowania w praktyce określenia „najbliższa szkoła”. W tym rozumieniu, przez najbliższą szkołę należy uznać tę jednostkę systemu oświaty wybraną przez rodziców dziecka z niepełnosprawnością, która zdaniem rodziców zapewnia realizację zaleceń wskazanych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego i najlepsze warunki edukacji, wychowania i opieki, położoną najbliżej miejsca zamieszkania dziecka. Nie wyklucza to jednak, że w niektórych przypadkach najbliższą jednostką oświatową będzie szkoła znajdująca się na terenie innej

¹¹ M.in. <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/1C31243F5D>;
<http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/6934A4B032>

¹² W systemie oświaty uczniem niepełnosprawnym jest uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych

(Dz. U. z 2017 r. poz. 1743), ze względu na rodzaj niepełnosprawności wskazany w przepisach § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309).

¹³ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, z późn. zm.

¹⁴ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169), ratyfikowana przez Polskę na mocy ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o ratyfikacji Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 882).

gminy, powiatu lub województwa, zgodnie z wyborem dokonany przez rodziców dziecka, nie zawsze bowiem szkoła najbliższa geograficznie miejscu zamieszkania ucznia niepełnosprawnego gwarantuje pełną realizację wszystkich zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. Nie zawsze też szkoła ta posiada odpowiednio przygotowaną kadrę pedagogiczną, w tym specjalistów do pracy z uczniem niepełnosprawnym, wyposażenie czy specjalistyczny sprzęt do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych, specjalistycznych, terapeutycznych.

Z poważaniem

Katarzyna Koszewska
Dyrektor
/ – podpisany cyfrowo/